МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота магістра

МЕХАНІЗМ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Виконав: магістрант 2-го курсу, групи 8.2813-1з
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування»
О.О. Каптьол

Керівник: професор кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи, доцент, д. філос. н. Краснокутський О. В.

Рецензент: завідувач кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи, професор, д.філос.н. Бутченко Т. І.

Запоріжжя – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціології та управління
Кафедрат філософії, публічного управління та соціальної роботи
Рівень вищої освіти магістр
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи
_____Т.І. Бутченко
«____»_____2024 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРАНТЦІ

Каптьол Оксані Олександрівні
(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи Механізми публічного управління закладами освіти на регіональному рівні в умовах воєнного стану

керівник роботи Краснокутський Олександр Володимирович, д. філос.н, доцент
(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «11» березня 2024 року № 433-с

2. Строк подання студентом роботи 4 грудня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи Удосконалення фінансування системи освіти України як передумова успішного реформування : монографія / за ред. С. Л. Лондара. Київ, 2021. 274 с., Бочаров Б.П., Воєводіна М.Ю. Інформаційні технології в освіті: монографія. Харків, 2015. 197 с., Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук.-метод. посіб. Київ, 2000. 312 с.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1. Проаналізувати стан наукової розробки проблеми управління закладами освіти. 2. Уточнити основні поняття дослідження: «освіта», «регіон», «регіональна система освіти», «публічне управління в освітній сфері» 3. Визначити нормативно-правові аспекти організації управлінської діяльності в галузі освіти 4. Дослідити систему рівнів управління освітою. 5. Висвітлити цільово-орієнтований метод управління розвитком регіональних освітніх систем 6. Виявити особливості організації управління закладами освіти на рівні регіональних органів влади в умовах воєнного стану 7. Охарактеризувати розвиток і вдосконалення стратегії регіональних освітніх систем. 8. Обґрунтувати шляхи покращення організації публічного управління в системі управління освітою на місцевому рівні.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
_____
_____
_____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Краснокутський О. В., професор кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи	20.03.2024	20.03.2024
Розділ 2	Краснокутський О. В., професор кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи	28.08.2024	28.08.2024
Розділ 3	Краснокутський О. В., професор кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи	10.10.2024	10.10.2024

7. Дата видачі завдання 10 березня 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи	Березень 2024	*виконано*
2.	Бібліографічний пошук	Квітень 2024	*виконано*
3.	Розробка основних положень роботи	Червень 2024	*виконано*
4.	І розділ	Червень – серпень 2024	*виконано*
5.	ІІ розділ	Серпень – жовтень 2024	*виконано*
6.	ІІІ розділ	Жовтень – листопад 2024	*виконано*
7.	Систематизація висновків	Листопад – грудень 2024	*виконано*
8.	Нормоконтроль	Листопад – грудень 2024	*виконано*

Студент _____ О.О. Каптьол

Керівник роботи _____ О.В. Краснокутський

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ О. В. Заїка

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота складається з 57 сторінок, 71 позиції у списку літератури.

ОСВІТА, РЕГІОН, РЕГІОНАЛЬНА СИСТЕМА ОСВІТИ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ

Мета дослідження: полягає у виявленні та дослідженні ефективних підходів, методів і механізмів управління закладами освіти на регіональному рівні, які забезпечують стійкість, доступність та якість освіти в умовах воєнного стану.

Об'єкт дослідження: система управління освітою на регіональному рівні.

Предмет дослідження: сукупність процесів, методів та підходів, які забезпечують ефективне функціонування регіональної системи освіти в умовах воєнного стану.

Методи дослідження: аналіз, синтез, індукція, аналіз статистичних даних.

Новизна дослідження: комплексне висвітлення основних проблем механізмів публічного управління закладами освіти на регіональному рівні в умовах воєнного стану.

Гіпотеза: механізм публічного управління закладами освіти на регіональному рівні в умовах воєнного стану може бути значно підвищений за рахунок впровадження адаптивних управлінських стратегій, забезпечення ефективної координації між державними, регіональними та місцевими органами влади, залучення громадськості до прийняття рішень, використання цифрових технологій для оперативного управління та комунікації, а також створення резервів ресурсів для забезпечення безперервності освітнього процесу в кризових умовах.

Висновки: 1. Дослідження публічного управління закладами освіти на регіональному рівні в умовах воєнного стану вказують на необхідність оптимізації управлінських механізмів для забезпечення стабільності та доступності освіти в умовах надзвичайних ситуацій.

2. Механізми публічного управління закладами освіти на регіональному рівні є включають координацію між органами влади, належний розподіл ресурсів та відповідальності, а також впровадження інноваційних підходів у процес управління.

3. Удосконалення механізмів регіонального управління закладами освіти в умовах воєнного стану потребує інтеграції стратегічних підходів до забезпечення безпеки, адаптації освітніх процесів та ресурсної підтримки.

SUMMARY

The qualifying paper consists of 61 pages, 71 positions in the list of references.

EDUCATION, REGION, REGIONAL EDUCATION SYSTEM, PUBLIC MANAGEMENT IN THE EDUCATIONAL SPHERE

Study purpose: to identify and study effective approaches, methods and mechanisms for managing educational institutions at the regional level, which ensure the stability, accessibility and quality of education under martial law.

Study object: education management system at the regional level.

Study subject: a set of processes, methods and approaches that ensure the effective functioning of the regional education system under martial law.

Study methods: analysis, synthesis, induction, analysis of statistical data.

Study novelty: comprehensive coverage of the main problems of the mechanisms of public management of educational institutions at the regional level under martial law.

Hypothesis: the mechanism of public management of educational institutions at the regional level under martial law can be significantly improved through implementation of adaptive management strategies, ensuring effective coordination between state, regional and local authorities, involving the public in decision-making, using digital technologies for operational management and communication, as well as though creation of the resource reserves to ensure the continuity of the educational process under crisis conditions.

Conclusions: 1. Studies of public management of educational institutions at the regional level under martial law indicate the need to optimize management mechanisms to ensure stability and availability of education in emergency situations.

2. Mechanisms of public management of educational institutions at the regional level include coordination between authorities, proper allocation of resources and responsibilities, as well as the introduction of innovative approaches to the management process.

3. Improvement of mechanisms for regional management of educational institutions under martial law requires the integration of strategic approaches to ensuring security, adaptation of educational processes, and resource support.

ЗМІСТ

ВСТУП 7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ 10
1.1. Стан наукової розробки проблеми управління закладами освіти 10
1.2. Уточнення основних понять дослідження: «освіта», «система освіти», «регіон», «регіональна система освіти», «публічне управління в освітній сфері» 14
1.3. Нормативно-правові аспекти організації управлінської діяльності в галузі освіти 17
РОЗДІЛ 2 МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ 21
2.1. Характеристика системи рівнів управління освітою 21
2.2. Цільово-орієнтований метод управління розвитком регіональних освітніх систем23
2.3. Організація управління закладами освіти на рівні регіональних органів влади в умовах воєнного стану 27
РОЗДІЛ 33 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 33
3.2. Шляхи покращення організації публічного управління в системі управління освітою на регіональному рівні 39
ВИСНОВКИ 47
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ 54

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах викликів сьогодення однією із найважливіших сфер публічного управління в країні є освітня. Відповідно до статті 53 Конституції України зазначено, що кожен має право на освіту [19]. Отримання якісної освіти визначає соціокультурний, економічний та інтелектуальний розвиток країни, оскільки освіта є важливою складовою суспільства. Саме прогресивний розвиток освітньої сфери на регіональному рівні є фундаментом для реалізації необхідних механізмів, які спираються на сучасні освітні технології та впровадження інноваційних рішень.

Проблемна ситуація пов'язана з тим, що в сфері освіти на всіх рівнях публічного управління, в тому числі регіональному, в умовах воєнного стану змінюються механізми публічного управління, які пов'язані з безпековою ситуацією, освітніми втратами, зменшенням контингенту здобувачів освіти та педагогічних працівників, міграцією учасників освітнього процесу.

Проблеми, пов'язані з публічним управлінням закладами освіти на регіональному рівні досліджували різні науковці, зокрема такі українські та зарубіжні вчені, як І. Ансофф, М. Арлоу, Н. Бібік, Л. Вознюк, О. Доброгорський, О. Мармази, В. Маслова, Н. Мезенцева, М. Ортега, Н. Протасова, С. Пуль, Т. Сорочан, І. Усік, та ін. У своїх дослідженнях вони приділили увагу особливостям управління закладами освітою за умов криз та воєнного стану, ситуаційному та антикризовому управлінню системою освіти, а також, позиціям забезпечення права на освіту за умов дії правового режиму воєнного стану.

Проте, навіть за великої кількості наукових робіт проблематика вивчення управління закладами освіти в умовах воєнного стану в Україні знаходиться у стані розвитку, у зв'язку з цим механізми публічного управління змінюються та мають багато невирішених питань. Потрібно реалізувати комплексний підхід до наукового дослідження проблеми.

Таким чином, розгляд проблеми механізмів публічного управління закладами освіти в умовах воєнного стану є важливим, що й обумовлює актуальність та значимість

теми дослідження. Саме функціонування системи освіти в нових реаліях зумовили вибір теми дослідження.

Об'єктом дослідження виступає система управління освітою на регіональному рівні.

Предмет дослідження: сукупність процесів, методів та підходів, які забезпечують ефективне функціонування регіональної системи освіти в умовах воєнного стану.

Мета дослідження полягає у виявленні та дослідженні ефективних підходів, методів і механізмів управління закладами освіти на регіональному рівні, які забезпечують стійкість, доступність та якість освіти в умовах воєнного стану.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких завдань:

– проаналізувати сучасний стан системи публічного управління закладами освіти на регіональному рівні;

– уточнити зміст основних понять дослідження: «освіта», «система освіти», «регіон», «регіональна система освіти», «публічне управління в освітній сфері»»;

– визначити принципи і методи дослідження механізмів публічного управління закладами освіти на регіональному рівні;

– дослідити сутність та механізми публічного управління закладами освіти на регіональному рівні в умовах воєнного стану;

– висвітлити нормативно-правове регулювання публічного управління системою освіти на регіональному рівні;

– зазначити особливості механізмів публічного управління закладами освіти на регіональному рівні;

– розробити рекомендації для вдосконалення системи публічного управління закладами освіти на регіональному рівні;

– проаналізувати вплив соціокультурних аспектів на управління закладами освіти на регіональному рівні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному висвітленні основних проблем механізмів публічного управління закладами освіти в умовах воєнного стану на рівні регіону.

Гіпотеза дослідження: механізм публічного управління закладами освіти на рівні регіону в умовах воєнного стану може бути значно підвищений за рахунок впровадження адаптивних управлінських стратегій, забезпечення ефективної координації між державними, регіональними та місцевими органами влади, залучення громадськості до прийняття рішень, використання цифрових технологій для оперативного управління та комунікації, а також створення резервів ресурсів для забезпечення безперервності освітнього процесу в кризових умовах.

Структура роботи: кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

1.1. Стан наукової розробки проблеми управління закладами освіти

Поняття «управління» сформувалося у зв'язку із потребою керування та контролю за діяльністю у різних сферах різних сферах життєдіяльності. Через те, що почали з'являтися спеціалізації праці, необхідним стало забезпечення продуктивної організації та координації діяльності суспільства [26].

Управління - це комплекс дій з впливу на суспільство задля розвитку, вдосконалення та координації дій [33, с. 11].

За визначенням М. Шевченка, змістом управління освітою є комплексна, послідовна діяльність держави, спрямована на створення та підтримку широкого спектра соціальних, перспективних, правових, організаційних, кадрових, психологічних, педагогічних, економічних та інших умов, що є необхідними для забезпечення ефективної роботи освітніх установ, їх удосконалення та досягнення визначених цілей. Це включає модернізацію існуючого стану освіти, її адаптацію до нових викликів і стандартів, а також інтеграцію в європейський освітній простір. Такий підхід дозволяє розглядати управління освітою як багатогранний процес, що охоплює не тільки забезпечення стабільності і безперервності освітнього процесу, але й активний розвиток і трансформацію всієї освітньої системи, орієнтуючи її на задоволення сучасних потреб суспільства, покращення якості освітніх послуг та відповідність міжнародним вимогам і стандартам. [66, с. 347-348].

Насамперед термін «публічне управління» - це управління діяльністю спільноти, тобто становлення та здійснення дій із цілеспрямованого вмисного впливу на систему суспільства загалом та на її окремі ланки.

Основою публічного управління є цілісний, складний та тісний зв'язок різноманітних взаємодій і залежностей, що формуються в межах соціальної

системи та визначають її функціонування. Ці зв'язки відображаються в законах управління та розвитку соціуму, які виникають у результаті взаємодії численних факторів, таких як економічні, соціальні, політичні та культурні процеси. Такі закони часто мають багатогранний характер і є результатом спільної діяльності державних інститутів, громадянського суспільства та інших суб'єктів, що беруть участь у процесах управління. Вони формуються на певному рівні абстрагування мислення, яке дозволяє аналізувати та оцінювати об'єктивну реальність, виходячи з узагальнених принципів, правил та закономірностей. [10, с. 12, 62].

Публічне управління в освітній сфері, за твердженнями Т. Лукіної, є управлінським та впорядковуючим впливом органів публічної влади та інших суб'єктів, яким надані публічні повноваження в сфері освіти задля її впорядкування, функціонування, стабілізації та розвитку, що підпорядкований ефективному громадському контролю, що забезпечує прозорість, відповідальність і підзвітність суб'єктів управління перед суспільством. За думкою автора публічне управління системою освіти є багатовекторною діяльністю, яка об'єднує державну і громадську участь у забезпеченні якості та доступності освіти, створенні умов для її розвитку та інтеграції в глобальний освітній простір. [20, с. 145].

Як зазначає С. Крисюк, публічне управління освітою є системою організації, регулювання та координації діяльності закладів освіти, яка спрямована на реалізацію політики в галузі освіти, забезпечення якості освіти, доступності та ефективності функціонування сфери освіти. Основною метою публічного управління освітою полягає у забезпеченні стійкого розвитку освітньої системи, яка відповідає потребам суспільства, економіки та міжнародних стандартів. [22, с. 55].

Також, у праці І. Зазюна «Педагогіка життя» публічне управління закладами освіти показаний як складний, багатоваріантний процес, що потребує залученню різних підходів і стратегій. Автор підкреслює важливість державної підтримки освітньої галузі розвитку лідерства в закладах освіти, а також здатність системи освіти до адаптації та інновацій. Публічне управління, за його

думкою, має бути орієнтоване на забезпечення сприятливого середовища для здобуття якісних освітніх навичок та виховання ерудованих особистостей. Цей підхід підкреслює не лише організаційну, а й гуманістичну складову управління освітою, що робить її орієнтованою на інтереси суспільства та кожного індивіда окремо [15, с. 204].

Окрему проблематику управління в галузі освіти висвітлені в посібнику О. Мармази, де описано системний підхід до організації роботи освітніх установ, інтегруючи теоретичні знання з практичними рекомендаціями. У даній праці описано природу, принципи та функції управління в освітніх організаціях, акцентовано на ролі лідерства та організаційної культури; розглянуто питання стратегічного планування, управління людськими ресурсами, прийняття рішень і контролю в освітніх закладах; надано рекомендації щодо впровадження сучасних підходів до управління, таких як проектний менеджмент, цифрові технології та інноваційні методики навчання; окреслено історичний розвиток управлінської діяльності в освітній сфері, починаючи від класичних моделей до сучасних підходів, адаптованих до умов глобалізації та цифровізації [28].

Основним нормативно-правовим аспектом управління в галузі освіти, насамперед на регіональному рівні, приділив увагу Г. Чирва. Автор роз’яснює важливі законодавчі основи та механізми, які забезпечують ефективне управління закладами вищої освіти, зокрема з огляду на необхідність адаптації до місцевих умов і європейських стандартів, та вплив органів адміністративного управління на їхню діяльність [65].

Інший погляд нормативно-правового регулювання управління системою освіти описує О. Бєляєва, яка розглядає особливості та механізми взаємодії державних та громадських органів у сфері управління закладами фахової передвищої освіти, визначає основні нормативно-правові акти, що регулюють цю діяльність, а також акцентує на ролі державно-громадського управління в цьому контексті. Авторка зазначає те, що успішна реалізація цього підходу можлива лише за наявності чіткої нормативно-правової бази та належного ресурсного забезпечення. [1].

Окрему проблематику управління розвитку регіону в гуманітарній сфері розглядав у своїй праці І. Райнін. Автор аналізує організаційну структуру управління освітою, визначаючи основні рівні та зв'язки між ними, він підкреслює важливість чіткої ієрархії управлінських структур, що дозволяє забезпечити ефективне функціонування освітніх установ на різних рівнях - від місцевого до державного. Автор визначає суб'єктами управління освітою не лише державні органи, але й інші учасники освітнього процесу, зокрема заклади освіти, педагогічні працівники, учні, батьки та громадські організації. Об'єкти управління освітою — це безпосередньо самі освітні установи, їхні структури, освітні програми, а також процеси навчання та виховання. Також, І. Райнін акцентує увагу на важливості органів громадського врядування як суб’єктів управління галузі освіти та визначає ці органи як важливу складову в управлінні освітою на регіональному рівні, оскільки вони безпосередньо взаємодіють з громадськістю та можуть впливати на процеси прийняття рішень через участь у розробці освітньої політики, моніторинг та контроль за якістю освіти, а також через розвиток місцевих освітніх ініціатив.[56].

Закордонний досвід організації та управління системою освіти висвітлила у своїх дослідженнях Л. Сігаєва, а саме ключові підходи до функціонування публічного управління в системі вищої освіти, зокрема зосереджується на тенденціях інтеграції університетів у державну політику через управлінські механізми та аналізує досвід таких країн, як США, Німеччина та Великобританія. Також, автор особливу увагу приділяє механізмам забезпечення доступності освіти для дорослих та ролі державної підтримки у розвитку цього сегмента освітньої системи. Праці І. Сігаєвої дозволяють зрозуміти не лише зарубіжний досвід організації освітнього процесу, але й можливість його адаптації в Україні, що є важливим у контексті реформування системи управління освітою [36, 37, 38].

Отже, в цьому підрозділі ми описали погляди науковців, які досліджували проблеми публічного управління закладами освіти, а саме: механізми, нормативно-правове регулювання, підходи, стратегії та міжнародний досвід. Ці

аспекти є важливими, бо публічне управління впливає на якість та доступ до освіти.

1.2. Уточнення основних понять дослідження: «освіта», «система освіти», «регіон», «регіональна система освіти», «публічне управління в освітній сфері»

Згідно з Законом України «Про освіту» у рамках здійснення управлінської діяльності органів влади поняття освіти слід розглядати як соціальні взаємини, що формуються у ході здійснення основного права особи на здобуття освіти, а також прав і обов'язків громадян та організацій, які беруть участь у його реалізації, і встановлюють повноваження державних інституцій та місцевих органів влади у сфері освіти [56].

Також, поняття освіти можна трактувати, як цілісну систему навчання, виховання, розвитку, самовдосконалення, збереження та трансформування культурної спадщини, забезпечення можливостей для розвитку індивіда та його соціальної адаптації, підтримуючи передачу досвіду поколінь [13, с. 614- 615].

Науковці галузі педагогіки розглядають термін освіти в таких базових значеннях:

здобуття знань, умінь та навичок;

освітній результат;

система закладів освіти [7].

Відповідно до Закону України «Про освіту», система освіти представляє собою комплекс складових елементів, включаючи рівні та ступені освіти, кваліфікації, освітні програми, стандарти освіти, ліцензійні вимоги, заклади освіти та інших учасників освітнього процесу, органи управління в освітній сфері, а також нормативно-правові акти, що регулюють взаємодію між усіма цими елементами [56].

Докладніше про систему освіти йдеться в окремих статтях цього законодавчого акта, зокрема визначено:

основні складові системи освіти (ст. 10);

систему управління освітніми закладами (ст. 24);

Національну систему кваліфікацій (ст. 37);

систему забезпечення якості освіти (ст. 41);

моніторинг якості освіти (ст. 48), атестацію педагогічних працівників як систему заходів (ст. 50) та систему їх сертифікації (ст. 51);

систему управління та контролю в освіті (розділ VIII);

інфраструктуру освіти як систему спеціальних служб у цій галузі (розділ IX) [56].

Управління освітою охоплює різні рівні, кожен із яких має свої особливості, завдання та механізми реалізації:

державний рівень (С. Крисюк, Г. Чирва, В. Литвиненко);

регіональний рівень (О. Мармаза, О. Беляєва, І. Герасимова);

інституційний рівень (І. Зязюн, Н. Мельник, О. Мармаза);

локальний рівень (Т. Шмідт, О. Сухомлинська, Г. Гончаренко);

міжнародний рівень (І. Зязюн).

Визначення «регіон» науковці трактують по-різному, зазвичай цей термін описують, як територію в межах однієї або кількох держав, що характеризується однорідністю за певними ознаками (економічними, демографічними, екологічними, етнічними, соціальними, культурними) і за цими показниками відрізняється від інших територій [16].

О. Токарчук визначає поняття регіону як автономну територіальну систему, яка має власні особливості у виробництві, розподілі, обміні та споживанні матеріальних благ і послуг [27].

Поняття регіону включає такі основні компоненти:

природно-географічна структура регіону;

економічна сутність регіону як просторово обмеженої частини єдиного господарського комплексу країни;

політико-адміністративний поділ території, що забезпечує регіону необхідні умови для соціально-економічного функціонування;

охоплення етнічних, соціальних, історико-культурних та інституційно-правових характеристик [11, с. 56].

Наразі, зупинимося на визначенні «регіональної системи освіти». За твердженням В. Гамаюнова регіональна система освіти - це система закладів освіти регіону (які реалізують освітні програми, державні стандарти різного рівні) та органів управління освітою [6].

А. Шевчук зазначає, що регіональна освітня система відіграє ключову роль у формуванні таких регіональних підсистем, як ринок праці, інноваційна система та наукова система. Він підкреслює, що людський капітал, який є основою цих систем, створює нові ідеї та ініціативи, а його розвиток безпосередньо залежить від рівня освіти економічно активного населення регіону та його здатності генерувати інноваційний продукт [67, с. 36].

Регіональну систему освіти Н. Білик описує, як підсистему вищого рівня освітньої системи, що належить до сфери державного управління, до якої входить мережа закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної, спеціальної, професійної освіти, що формується через регіоналізацію, інноваційне проєктування та поширення [3].

М. Лалакулич визначає регіональну систему освіти як підсистему регіональних соціальних систем, яка є частиною соціально-економічного комплексу регіону, відповідає за організацію, накопичення і розвиток людського капіталу, а також його безперервну адаптацію до швидких змін у економіці знань та вона є ключовим елементом ефективного відтворення людських ресурсів та формування нових якостей особистості як виробника і споживача. [23].

В свою чергу П. Вірченко визначає поняття регіональної освітньої системи як частину соціального комплексу регіону, просторову структуру якої складають освітні пункти, освітні кластери, освітні центри місцевого та регіонального рівнів, а також освітні вузли. Всі ці елементи спрямовані на забезпечення доступних і якісних освітніх послуг для фізичних та юридичних осіб у межах адміністративної території. [5].

За формулюванням Л. Новак-Каляєвої, публічне управління є діяльністю органів публічної влади та приватних і громадських інститутів в межах встановлених законом функцій та обов'язків (планування, організація, керівництво, координація та контроль) щодо розробки та втілення управлінських рішень з питання розвитку держави і її адміністративно-територіальних одиниць [20].

Публічне управління в освітній сфері, за твердженнями Т. Лукіної, являє собою регулюючий та організаційний вплив органів державної влади та інших суб'єктів, наділених відповідними повноваженнями у сфері освіти. задля її впорядкування, функціонування, стабілізації та розвитку, що підпорядкований ефективному громадському контролю. Публічне управління в освітній галузі охоплює не лише нормативне регулювання та організацію діяльності закладів освіти, але й їх адаптацію до сучасних вимог, таких як інтеграція в європейську та глобальну освітню систему. [24, с. 145].

В даному підрозділі ми проаналізували основні поняття дослідження, такі як: освіта (процес здобуття знань, умінь і навичок, що є важливою складовою особистісного та соціального розвитку), система освіти (охоплює всі елементи освіти, включаючи заклади, учасників та нормативно-правову базу), регіон (адміністративно-територіальна одиниця), регіональна система освіти (сукупність освітніх структур, організацій та процесів на рівні конкретного регіону), публічне управління в освітній сфері (організаційно-управлінський вплив державних і інших уповноважених органів, спрямований на забезпечення стабільного функціонування і розвитку освіти, що підпорядковане громадському контролю).

1.3. Нормативно-правові аспекти організації управлінської діяльності в галузі освіти

На державному та регіональному рівнях управління освітою забезпечується органами публічної влади влади. Діяльність цих органів точно

зафіксована в державних нормативних актах. У зв’язку з цим під час аналізу питання організації управлінської діяльності в освітній галузі, важливо розглянути нормативно-правову базу цього питання.

Правова підтримка організації діяльності органів публічної влади включає трьох напрями: міжнародний, державний та регіональний. Зокрема, відповідно до статті 2 Закону України «Про освіту», законодавство у сфері освіти базується на Конституції України як головному законі, яке включає Закон України «Про освіту», спеціалізовані закони, підзаконні нормативно-правові акти, а також міжнародні угоди та договори, підписані відповідно до встановленого порядку та ратифіковані Верховною Радою України. Ці нормативно-правові акти не можуть обмежувати обсяг та зміст права на освіту, яке гарантоване Конституцією України. Вони також мають забезпечувати автономію суб'єктів освітнього процесу та академічні свободи його учасників, передбачені чинним законодавством [56].

Серед законодавчих актів, що забезпечують функціонування органів управління освітою, центральне місце належить таким законам: «Про освіту» [56], «Про вищу освіту» [45], «Про професійну (професійно-технічну) освіту» [60].

У Законі України «Про освіту» зазначається, що він регулює правові відносини, які виникають у контексті реалізації права громадян на освіту, визначає обов’язки та права фізичних і юридичних осіб, а також повноваження органів влади у сфері освіти. Відповідно до статті 1 цього нормативно-правового акта визначено спеціальні закони - закони України «Про дошкільну освіту»,«Про повну загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту» [56].

Законом України «Про дошкільну освіту» регулюються правові, організаційні та фінансові аспекти функціонування та розвитку системи дошкільної освіти, яка забезпечує гармонійний розвиток, навчання і виховання дитини, базується на синтезі сімейного і громадського виховання, досягненнях

національної науки та світових педагогічних здобутків, а також підтримує становлення засад демократичного правового суспільства в Україні.[48].

У Законі України «Про повну загальну середню освіту» визначено правові, організаційні та фінансово-економічні основи діяльності та вдосконалення системи загальної середньої освіти [57].

Державну політику щодо позашкільної освіти, а також визначення її юридичні, економічні, організаційні, освітні й виховні основи визначає Закон України «Про позашкільну освіту» [58].

Правові, управлінські та фінансові засади функціонування та розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти, створення можливостей для професійної самореалізації та задоволення запитів суспільства і держави у компетентних фахівцях визначено у Законі України «Про професійно-технічну освіту» [60].

В Законі України «Про вищу освіту» вказано юридичні, адміністративні та економічні засади основи функціонування системи закладів вищої освіти, гарантує умови для поглиблення співпраці між державними органами, бізнесом і закладами вищої освіти на принципах самостійності закладів освіти, інтеграції освіти, науки та виробництва, спрямованої на підготовку створення конкурентоспроможного людського ресурсу для інноваційного прогресу країни, самовираження особистості, а також для задоволення вимог суспільства, ринку праці та держави у висококваліфікованих фахівцях [45].

З огляду на те, що управлінська діяльність в галузі освіти здійснюється через посадових осіб органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, слід відзначити такі закони України, як «Про місцеве самоврядування в Україні» [54], «Про державну службу» [47], «Про запобігання корупції» [49]. Ці закони визначають ключові елементи організації управління освітою на національному та регіональному рівнях, а також створення та діяльність органів, які відповідають за управління освітньою сферою.

Конкретизація положень Законів України відбувається за допомогою підзаконних актів, таких як укази Президента України, постанови Кабінету

Міністрів України, накази Міністерства освіти і науки України, розпорядження місцевих адміністрацій, а також рішення органів місцевого самоврядування.

Для прикладу можна навести розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання управління державними закладами професійної (професійно-технічної) освіти, підпорядкований Міністерству освіти і науки», відповідно до якого визначено механізм управління та організаційні принципи для державних закладів професійної освіти, що перебувають під контролем Міністерства освіти і науки [42].

Також, на регіональному рівні можна відзначити розпорядження голови Запорізької обласної державної адміністрації, начальника Запорізької обласної військової адміністрації від 18.03.2024 № 132 «Про затвердження Положення про Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації» [51], де визначено основні цілі та характеристики управлінської діяльності органу, що відповідає за освіту на обласному рівні.

Таким чином, правові засади управління освітою визначаються міжнародним, національним та регіональним законодавством. Основні принципи управління освітою закріплені в Конституції України та деталізовані в спеціальних законах і підзаконних актах органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

РОЗДІЛ 2
МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

2.1. Характеристика системи рівнів управління освітою

Рівні управління освітою поділяється на три рівні: державний, регіональний та місцевий [49].

Значна частина нормативно-правового забезпечення з організації управління закладами освіти розробляється на державному рівні.

Згідно зі статтею 62 Закону України «Про освіту», управління в освітній сфері здійснюють органи державної та місцевої влади, серед яких Кабінет Міністрів України, Міністерство освіти і науки України, а також органи, що забезпечують якість освіти та виконують інші функції на місцях [56].

Перше місце серед центральних органів управління освітою займає Верховна Рада України (далі-ВРУ), яка відповідно до статті 75 Конституції України є єдиним органом, що реалізує законодавчу владу в країні [19]. Також, ВРУ здійснює представницьку, установчу та функцію контролю [15]. Законодавча функція впроваджується за допомогою ухвалення законів, пов'язаних з освітньою галуззю [19]. Призначення міністра освіти і науки України є одним із ключових способів реалізації установчої функції Верховної Ради України.

Згідно з Конституцією України, найвищим органом у системі органів виконавчої влади є Кабінет Міністрів України (далі - КМУ) [19]. КМУ здійснює дії, спрямовані на забезпечення права громадян на освіту; займається реалізацією державних програм у сфері освіти; визначає та затверджує стратегію розвитку освіти в Україні тощо (стаття 63 Закону України «Про освіту») [56].

Повноваження центрального органу виконавчої влади в управлінні освітою здійснює Міністерство освіти і науки України, які представлені в статті 64 Закону України «Про освіту», а саме: організовує формування та впровадження

політики у галузі освіти і науки; створює основні стратегічні напрями розвитку освіти; виконує правове забезпечення діяльності освітньої системи в межах закріплених повноважень; виконує інші завдання, визначені Конституцією та законами України [56].

Отже, управління в галузі освіти на центральному рівні здійснюють: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України та Міністерство освіти і науки України.

Регіональний рівень управління закладами освіти включає обласний (департаменти або управління освіти і науки обласних державних адміністрацій), а в свою чергу місцевий: відділи освіти районних державних адміністрацій та сільських, селищних, міських рад [56,8].

Відповідно до статті 65 Закону України «Про освіту» органи державного управління освітою:

долучаються до впровадження освітньої політики;

залучаються у формуванні вимог до прийому в заклади різних рівнів освіти;

розподіляють бюджетні кошти та стипендіальний фонд для закладів освіти, що знаходяться у їхньому підпорядкуванні;

беруть участь у розробленні освітніх стандартів;

здійснюють аналіз і затвердження навчальної літератури для спеціалізованих програм та інші.

В свою чергу, відповідно до статті 66 Закону України «Про освіту» визначено такі повноваження органів місцевого самоврядування:

несуть відповідальність за впровадження державної освітньої політики та контроль за рівнем якості освіти на визначеній території;

забезпечують доступ до повної загальної середньої та професійно-технічної освіти;

розробляють та забезпечують розширення мережі закладів освіти різних типів;

створюють нові освітні установи, а також проводять їх реорганізацію, перепрофілювання та ліквідацію відповідно до законодавства [56].

Отже, управління закладами освіти на регіональному рівні здійснюється департаментами/управліннями освіти і науки обласних державних адміністрацій, а на місцевому - відділами освіти районних державних адміністрацій та сільських, селищних, міських рад.

Тому, кожен рівень управління освітою сприяє забезпеченню доступності та якості освіти через відповідну організацію, контроль та адаптацію до потреб суспільства.

2.2. Програмно-цільовий метод управління розвитком регіональних освітніх систем

Програмно-цільовий підхід включає механізми, які сприяють переходу системи до нового бажаного стану, зберігаючи всі її позитивні характеристики та ефективні елементи функціонування [70].

Зазвичай програмно-цільовий підхід розглядається як метод розробки та впровадження управлінських рішень, що базується на всебічному аналізі проблем і формуванні систематичного комплексу заходів та дій (у вигляді програми), спрямованих на досягнення визначеної мети та вирішення основного завдання, що випливає з проблемної ситуації [69].

Суть програмно-цільового підходу полягає в окресленні цілей соціального розвитку з наступним спрямуванням розподілу ресурсів на досягнення цих цілей.

Отже, основним елементом програмно-цільового підходу є визначення цілей розвитку соціально-економічної системи. У цьому контексті виникає низка завдань, пов'язаних з формулюванням комплексу цілей для різних рівнів управління соціальним розвитком, їх взаємозв'язком, а також питаннями порівняння, пріоритетизації та планування цілей.

Особливість програмно-цільового підходу полягає в тому, що він є поєднанням кількох підходів:

орієнтований на цілі та програми;

орієнтований на діяльність;

структурний;

функціональний;

всебічний.

Якщо управління освітою зосереджене переважно на конкретних цілях освітньої системи, то програмно-цільове управління орієнтоване на досягнення загальних функціональних завдань суспільства.

У розвитку регіональної освітньої системи доцільно виділити два рівні:

удосконалення регіональної адміністративної системи;

вдосконалення регіонального управління освітньою системою.

Основними критеріями оцінки розвитку регіональної освітньої системи є ефективність роботи регіонального органу управління освітою та якість керівництва освітнім закладом.

Інструментами досягнення цілей регіональної освіти при застосуванні програмно-цільового підходу є плани, програми та проєкти, що розробляються відповідно до важливих для суспільства функціональних цілей.

Згідно з наведеним, основне призначення публічних механізмів розвитку регіональних освітніх систем визначається соціальним запитом, а їх мета повинна відповідати цілям розвитку освітніх систем, індивідуальним цілям суб'єктів, груп, колективів, а також інших зацікавлених сторін в освітньому просторі.

У регіональній програмі розвитку системи освіти повинні бути відображені ті ж аспекти, що й у загальнодержавній, оскільки вона є однією з основ для її формування. Розробка регіональної програми розвитку освіти повинна враховувати вплив факторів, умов, тенденцій, напрямків і завдань розвитку регіональної системи освіти [68].

Особливості програмно-цільового управління регіональними освітніми системами потребують:

чіткого формулювання цілей для кожного напряму розвитку;

визначення очікуваних результатів у процесі досягнення поставлених цілей;

виокремлення ключових заходів, спрямованих на досягнення бажаних результатів;

реалізації ефективної кадрової політики на регіональному рівні;

встановлення порядку розподілу повноважень;

визначення джерел та механізмів фінансування освітньої діяльності;

забезпечення матеріально-технічної бази для розвитку освіти на регіональному рівні [41].

Важливо врахувати, що застосування програмно-цільового підходу в публічному управлінні регіональною освітньою системою може дати позитивний результат за умови наявності таких факторів:

повна відповідність можливостей РОС принципам програмно-цільового підходу;

високий рівень професійної кваліфікації окремих учасників управління та ефективна командна робота;

наявність необхідних ресурсів та готовність їх використовувати;

реальна участь партнерів у програмі та постійна підтримка з їхнього боку;

наявність «критичної маси» учасників, зацікавлених і мотивованих у реалізації програми;

активна підтримка з боку регіональних органів влади, як законодавчих, так і виконавчих;

висока якість управління на всіх етапах реалізації програми (від прийняття рішення про її розробку до завершення виконання) та інші [64].

Рівні програмно-цільової моделі публічного управління розвитком регіональної освітньої системи: концептуальний і технологічний.

Концептуальний рівень характеризується:

формуванням місії та візії освіти регіону (визначення ключових пріоритетів розвитку освіти з урахуванням специфіки регіону; орієнтація на відповідність загальнодержавним стандартам та потребам громади);

розробкою стратегічних документів (концепції розвитку освіти в регіоні; регіональні програми розвитку освіти; політики в сфері інклюзії, цифровізації та професійного навчання);

аналізом стану освітньої системи (дослідження поточного стану освітніх установ; виявлення сильних і слабких сторін регіональної освіти; визначення потреб і проблемних зон);

формулюванням цілей та завдань (конкретизація довгострокових і середньострокових цілей; постановка завдань, орієнтованих на досягнення соціально значущих результатів (покращення якості освіти, доступності тощо);

забезпечення ресурсів (оцінка наявних матеріальних, фінансових та людських ресурсів; планування залучення додаткових ресурсів (грантів, інвестицій);

залучення зацікавлених сторін (інтеграція інтересів держав).

Технологічний рівень полягає:

в розробці та впровадженні планів дій (конкретизація завдань і заходів для досягнення цілей; розробка календарних планів з визначенням відповідальних осіб і термінів виконання);

управлінні проєктами та програмами (впровадження проєктного підходу для вирішення конкретних завдань (наприклад, створення STEM-центрів чи інклюзивно-ресурсних центрів); моніторинг реалізації програм, оцінка їх ефективності);

інструменти фінансового забезпечення (розподіл бюджетних коштів відповідно до цільових програм; залучення позабюджетних джерел (підприємства, міжнародні організації, гранти);

застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій (автоматизація процесів управління освітою (електронні бази, журнали, звітність); використання онлайн-платформ для навчання, комунікації та моніторингу);

оцінка якості освіти (збір і аналіз даних про результати навчання учнів, роботу педагогічних колективів; проведення атестацій, сертифікацій та ін.; регулярний моніторинг виконання запланованих заходів);

в адаптації до змін (внесення коректив до програм і планів залежно від результатів моніторингу; реагування на зовнішні виклики (наприклад, кризи, війна, демографічні зміни);

підтримці професійного розвитку педагогів (організація тренінгів, вебінарів, програм підвищення кваліфікації; впровадження сучасних методик і технологій навчання).

Концептуальний рівень визначає загальні напрями та принципи розвитку освітньої системи, які слугують основою для практичної реалізації, а в свою чергу технологічний рівень забезпечує виконання стратегічних завдань через конкретні дії, інструменти та механізми. Їхня ефективна взаємодія дозволяє досягти стратегічних цілей у розвитку регіональної освіти [7].

Модель застосування програмно-цільового підходу до публічного управління розвитком регіональної освітньої системи:

запровадження нової системи акредитації та атестації в освітніх установах передбачає реалізацію нової системи акредитації навчальних закладів і атестації педагогічних працівників;

розробка та впровадження регіональної освітньої системи якості освіти (оцінка ефективності регіональних освітніх систем через публічне звітування; створення регіональних центрів оцінки освітньої якості);

вдосконалення освітнього процесу в регіональній освітній системі (запровадження інноваційних та інтерактивних методів навчання; сприяння регіональному розвитку освітніх мереж).

Отже, цільово-орієнтований метод управління розвитком регіональних освітніх систем сприяє ефективному досягненню стратегічних цілей через чітке визначення пріоритетів, ресурсів та заходів, що забезпечують стабільний розвиток та підвищення якості освіти в регіоні.

2.3. Організація управління закладами освіти на рівні регіональних органів влади в умовах воєнного стану

24 лютого 2022 року, у зв’язку з військовою агресією рф проти України, на підставі Указу Президента України № 64/2022, в Україні було введено правовий режим воєнного стану. У цих умовах ключовими завданнями у сфері організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти стали захист усіх учасників освітнього процесу та забезпечення його безперервності.

До Закону України «Про освіту» внесено статтю 57 щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану, яка визначає захист прав учасників освітнього процесу. Вона передбачає можливість організації навчання у дистанційному або іншому форматі, що є найбезпечнішим для учасників; гарантії збереження зайнятості, середньої заробітної плати та інших законодавчо встановлених виплат. Для реалізації цих гарантій органам влади у сфері освіти було надано право оперативно ухвалювати рішення щодо організації освітнього процесу в умовах воєнного стану [56].

Насьогодні зусилля освітян, спрямовані на забезпечення безпеки умов для навчання, доступності та безперервності освітнього процесу в регіонах України з різним рівнем безпеки (очне/змішане/дистанційне навчання, організація завершення навчального року, вступної кампанії, залучення переміщених педагогів, координація гуманітарної допомоги задля забезпечення доступності та безперервності навчання тощо) [8].

Публічне управління закладами освіти на регіональному рівні зосереджується на впровадженні державної політики у сфері освіти, організації роботи освітніх установ і забезпеченні якісної освіти відповідно до місцевих потреб. Основні механізми охоплюють такі інструменти:

правові (виконання положень законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про місцеве самоврядування»; розробка регіональних нормативних актів для регулювання діяльності закладів освіти; розподіл повноважень);

організаційні (планування і координація функціонування освітніх закладів у межах регіону; оптимізація мережі закладів, наприклад, створення опорних

шкіл у сільській місцевості; управління кадровим потенціалом; підтримка інклюзивної освіти);

фінансові (освітня субвенція, розподіл місцевих бюджетів, залучення коштів міжнародних фондів, грантів і місцевих благодійних організацій);

інформаційно-комунікаційні (використання Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) для обліку закладів і студентів; впровадження електронних щоденників, журналів і систем онлайн-навчання; проведення громадських обговорень щодо важливих освітніх рішень; комунікація з громадськістю);

контроль та моніторинг (контроль якості освіти, моніторинг діяльності закладів освіти, інспекційна діяльність);

підтримка інновацій (впровадження нових технологій у навчання; створення STEM-центрів, сучасних лабораторій і зон для креативного навчання; організація тренінгів і підвищення кваліфікації вчителів; участь у міжнародних програмах і конференціях).

На регіональному рівні публічне управління в галузі освіти здійснюють департаменти/управління обласних державних адміністрацій. На місцевому - відділи освіти, уповноважені в управлінні освітою сільських, селищних, міських рад. Їхня діяльність має бути орієнтована на надання фінансової, матеріально-технічної, кадрової, соціальної, правової підтримки освітньої системи на місцевому рівні.

Наприклад, Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації є структурним підрозділом Запорізької обласної військової адміністрації, та одним з основних завдань якого визначена участь у забезпеченні реалізації державної політики у сфері освіти і науки, інноваційної діяльності в Запорізькій області [51].

У зв’язку з потребою підвищення рівня якості освіти в сучасних економічних і соціокультурних реаліях, постала необхідність ухвалення регіональної програми розвитку освіти. Таким чином, у Запорізькій області було розроблено й затверджено розпорядженням голови Запорізької обласної

державної адміністрації, начальника Запорізької обласної військової адміністрації від 22.02.2023 № 101 (зі змінами) Програму розвитку освіти Запорізької області на 2023-2025 роки (далі – Програма).

Ініціатором створення Програми виступила Запорізька обласна державна адміністрація.

Мета Програми: трансформація системи освіти Запорізької області відповідно до положень Закону України «Про освіту», забезпечення сталого розвитку регіональної освітньої сфери відповідно до запитів суспільства через інтеграцію виховної, навчально-пізнавальної, дослідницько-пошукової діяльності учасників формальної, неформальної та інформальної освіти. Це сприятиме підвищенню мотивації до навчання, оновленню змісту, методології та матеріально-технічної бази освіти.

Фінансування Програми буде здійснюватися за рахунок коштів обласного та місцевих бюджетів, відповідно до бюджетного періоду та їхніх фінансових можливостей, які визначатимуться щорічно. Додатково можуть залучатися інші джерела фінансування, дозволені чинним законодавством.

Програма є основною для органів управління освітою, які створюють відповідні програми розвитку, враховуючи місцеві соціально-економічні умови та завдання, і структурована за такими напрямами:

дошкільна освіта;

повна загальна середня освіта;

позашкільна освіта;

професійна (професійно-технічна) освіта;

фахова передвища, вища освіта та наука.

Основні завдання для досягнення цілей Програми:

розширення мережі закладів дошкільної, початкової, базової, профільної середньої та позашкільної освіти.

підвищення якості професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, а також освіти для дорослих.

формування сучасного освітнього простору, який надасть необхідні умови, ресурси та технології для забезпечення високоякісних освітніх послуг учням та їхнім родинам;

забезпечення умов для впровадження інноваційних технологій та сучасних принципів організації навчального процесу на всіх рівнях освіти.

підтримка розвитку талантів та здібностей кожної дитини шляхом створення сприятливих умов для талановитих та інтелектуально обдарованих учнів і молоді.

формування у учнів і студентів прагнення до здорового способу життя та сприяння розвитку фізичної культури серед дітей і молоді.

створення ефективної системи національно-патріотичного виховання.

розвиток інклюзивного середовища, яке ґрунтується на довірі і є основою для якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами.

забезпечення безпеки в освітньому середовищі та створення сучасної матеріально-технічної бази для закладів освіти.

розвиток автономії закладів освіти на всіх рівнях;

гарантування академічної свободи та чесності учасників освітнього процесу;

удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

сприяння професійному розвитку педагогічних працівників і створення умов для індивідуального розвитку їх кар'єри.

підвищення ефективності використання інтелектуального та наукового потенціалу.

В результаті виконання програми очікується:

створення сприятливих умов для розвитку доступної та високоякісної освітньої системи в Запорізькій області, що відповідає вимогам суспільства, інтересам особистості та потребам держави;

оптимізація та адаптація мережі закладів освіти до потреб регіону;

формування умов для особистісного розвитку та творчої самореалізації учасників освітнього процесу, а також зміцнення їхнього здоров'я;

підготовка та виховання педагогічних кадрів, готових до роботи в умовах інноваційних змін;

адаптація регіональної системи освіти до європейських стандартів та вимог;

підвищення конкурентоспроможності випускників;

покращення якості освіти на всіх рівнях освітньої системи [59].

Беручи до уваги все вищесказане можемо стверджувати, що у кожному регіоні освітні процеси не можуть здійснюватися однаково. Це зумовлено, передусім, різницею в кількісному та якісному стані географічних, історичних, соціокультурних, демографічних, етнічних, економічних та інших елементів, умов і чинників розвитку кожного регіону, що, власне, і призводить до регіональних відмінностей у всіх сферах суспільного життя, зокрема й у галузі освіти.

РОЗДІЛ 3
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

3.1.Розвиток і вдосконалення стратегії регіональних освітніх систем

Подальше удосконалення та розвиток системи управління якістю освіти в Україні можуть сприяти покращенню рівня навчання, прогресу освітньої сфери та підвищенню ефективності роботи закладів освіти.

Розвиток освіти повинен базуватися на надійному та відкритому законодавстві, яке забезпечує правові гарантії для всіх учасників освітнього процесу. Закони мають бути стабільними та відповідати стратегічним завданням розвитку освітньої галузі в країні. Важливо регулярно проводити моніторинг якості освіти, оцінювати результати та вносити необхідні корективи. Це забезпечить оперативне виявлення проблем та недоліків у системі та швидку реакцію на них. Гарантувати якість освіти можна лише за умови наявності висококваліфікованих та мотивованих педагогів. Програми професійного розвитку для педагогів сприятимуть покращенню їхньої кваліфікації та компетентності [44].

Важливо враховувати погляди та інтереси різносторонніх зацікавлених сторін, а саме батьків, учнів, працівників галузі освіти та громадські організації. Відкритий діалог з громадськістю сприятиме поліпшенню політики якості освіти та забезпечить ширшу підтримку з боку суспільства [35].

Система освіти має бути здатною адаптуватися до змін у суспільстві, на ринку праці та до технологічних викликів. Гнучкість дозволить зберігати актуальність освітніх програм та методик. Забезпечення стабільності та безперервності політики якості освіти базується на довірі до освітніх установ. Необхідно розробляти прозорі та демократичні механізми ухвалення рішень, що сприятимуть довірі з боку громадськостіЦі заходи сприятимуть забезпеченню

стабільності та ефективності освітньої системи України, а також підтримці безперервності політики якості освіти, що є важливим для успішного розвитку країни та підвищення її конкурентоспроможності на міжнародній арені [40].

Запровадження незалежних систем оцінки якості освіти є ключовим кроком для забезпечення об'єктивності та достовірності процесу оцінювання. Це сприяє виявленню проблемних аспектів в освітній сфері та внесенню необхідних змін для покращення процесу навчання та виховання учнів. Механізми оцінки повинні бути позбавлені впливу органів влади та політичних чинників. Вони повинні базуватися на принципах неупередженості, враховувати фактичні дані та надавати незалежну оцінку стану освіти. Процес оцінювання має бути прозорим і доступним для громадськості. Інформація про методологію, процедури та результати оцінювання повинна бути легко доступною та зрозумілою. Оцінка повинна базуватися на експертних знаннях і досвіді. Залучення кваліфікованих фахівців та науковців забезпечує об'єктивність та адекватність оцінки [32].

Результативність незалежних систем оцінювання якості освіти залежить від довіри населення до цих механізмів, яка досягається через прозорість, демократичні принципи, залучення громадян до аналізу результатів і формування освітньої стратегії. Оцінювальні механізми повинні бути адаптивними та постійно змінюватися відповідно до перетворень у суспільстві, технологічних новаціях і потребах ринку праці. Створення таких незалежних механізмів є важливим етапом у покращенні якості освіти в Україні та сприяє підвищенню конкурентоспроможності української освіти на глобальному рівні.

Розвиток системи моніторингу починається зі створення ефективних інструментів збору інформації про якість освіти: стандартизовані тести, опитування, спостереження, аналіз академічних досягнень тощо. Зібрані дані повинні бути представницькими та охоплювати різні аспекти освітнього процесу. Важливо розробити чіткі показники, які дозволять оцінювати якість освіти відповідно до стратегічних цілей. Ці показники можуть включати результати стандартизованих тестів, рівень випуску учнів, заробітну плату

педагогічних працівників, доступ до сучасних навчальних ресурсів і технологій та інші [31].

Система моніторингу та звітності повинна регулярно оновлюватися та пристосовуватися до сусіпільних змін і вимог якості освіти. Вдосконалення цієї системи є ключовим елементом побудови прозорої, ефективної та конкурентоспроможної освіти в Україні, що сприятиме сталому розвитку освіти та досягнення високих результатів у навчанні та вихованні наступного покоління громадян.

Впровадження новітніх методик та інновацій у освітній процес в Україні є надзвичайно важливим для покращення якості освіти та підготовки молоді до викликів сьогодення. Інноваційний підхід сприяє формуванню надихаючого та ефективного навчального середовища, розвитку творчості й аналітичного мислення учнів, а також гарантує відповідність освітньої системи потребам глобальної змінної економіки та суспільства.

Використання на практиці інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі робить процес здобуття освіти більш цікавим і ефективним. омп’ютерів, планшетів, інтерактивних дисплеїв, цифрових платформ та онлайн-курсів надає учням можливість опановувати знання в інтерактивній і динамічній формі. Впровадження проєктного навчання заохочує учнів до активної участі, сприяє розвитку їхньої креативності та навичок розв’язання практичних завдань. Школярі засвоюють навчальні предмети, працюючи над проєктами, які відображають сучасні проблеми та виклики [4].

Створення гнучких освітніх програм дозволяє студентам вибирати предмети та курси, які відповідають їхнім зацікавленням і потребам, що, у свою чергу, сприяє розвитку незалежності, мотивації та активної участі учнів у освітньому процесі. Підвищення кваліфікації педагогів через професійний розвиток, а також доступ до новітніх методик і стратегій допомагає вдосконалювати їхні навички та компетенції. Ключовими елементами є проведення майстер-класів, тренінгів і семінарів для педагогів із впровадження сучасних освітніх технологій. Співпраця з бізнес-середовищем, науковими

організаціями та технічними компаніями сприяє інтеграції освітніх планів з вимогами ринку праці, що гарантує їхню актуальність і практичну цінність. Використання інноваційних підходів у навчанні формує динамічне, захоплююче та результативне середовище для розвитку учнів, готуючи їх до викликів сучасного світу. Постійне вдосконалення та впровадження новаторських методів є необхідними для розвитку освітньої системи в Україні [21].

Внесок зацікавлених сторін у сфері освіти є критично важливим для побудови ефективної та висококласної освітньої системи., що допомагає забезпечити відповідність освітнього процесу потребам і очікуванням різних соціальних груп, покращити якість навчання та стимулювати впровадження новаторських рішень. Організація постійних зустрічей з батьками, консультацій та днів відкритих дверей, де обговорюються питання, що стосуються освітнього процесу та розвитку своїх дітей. Залучення студентських лідерів до діяльності управлінських комітетів, проведення опитувань та анкетування серед студентів для визначення їхніх потреб і пропозицій. Інтеграція викладачів у процес прийняття рішень, проведення педагогічних нарад і семінарів для обговорення методичних аспектів. Співпраця з місцевими спільнотами, проведення публічних заходів і лекцій, що стосуються основних проблем освіти, та налагодження партнерських зв’язків з роботодавцями для виявлення освітніх потреб і навичок, що відповідають вимогам ринку праці. Спільна робота з неприбутковими організаціями та асоціаціями для розвитку конкретних напрямів освіти, таких як інклюзивне навчання або охорона навколишнього середовища. Залучення дослідників, учених та експертів для здійснення аналізу та оцінки освітніх програм, методик і результатів [35].

Інтеграція зацікавлених сторін в освітній процес сприяє створенню більш збалансованого та орієнтованого на мету підходу до управління освітнім процесом, з урахуванням потреб різних соціальних груп та сприянням досягненню високого рівня якості освіти та розвитку.

Професійне зростання педагогів є ключовим фактором покращення якості освіти в Україні. Вчителі виконують ключову роль у формуванні майбутнього

суспільства через освітній процес та виховання молодого покоління. Покращення їхніх професійних навичок та знань сприяє формуванню мотивуючого та результативного навчального середовища. Педагоги мають мати можливість постійно оновлювати свої знання та навички, беручи участь у семінарах, тренінгах, конференціях, онлайн-курсах і інших освітніх ініціативах. Мотивація до саморозвитку та самовдосконалення сприяє швидшій адаптації до сучасних педагогічних підходів і технологій. Комунікація з колегами, обмін знаннями, досвідом та передача знань між поколіннями є важливим фактором професійного зростання вчителів. Співпраця з іншими педагогами допомагає відкривати нові ідеї та методи у освітньому процесі [2].

Вчителі мають бути ознайомлені з актуальними педагогічними технологіями, методами та підходами, такими як активне навчання, інтерактивні методики, а також застосування технологій у процесі навчання та оцінювання. Впровадження інноваційних підходів робить освітній процес більш цікавим та продуктивним. Професійний супровід дає змогу молодим педагогам навчатися у більш досвідчених колег, отримувати рекомендації та консультації, а також успішно вирішувати професійні завдання.

Постійний моніторинг діяльності педагогів та їхніх професійних результатів є важливим аспектом їхнього розвитку та удосконалення та важливим кроком у професійному розвитку. Атестація сприяє виявленню потреби в удосконаленні кваліфікації та плануванню подальшого кар'єрного росту. Вчителі мають можливість розвивати свої лідерські якості, активно долучатися до професійних об'єднань, а також брати на себе управління проєктами та ініціативами. Надання фінансової та організаційної допомоги для вдосконалення педагогічних навичок є важливим чинником для їхнього участі до навчання та підвищення кваліфікації [17].

Професійне вдосконалення педагогічних працівників має сприяти покращенню якості освіти, розвитку новітніх педагогічних методів та технологій, а також підтримати педагогічну спільноту країни зміцненими та здатними реагувати на виклики сучасного світу [2, с.190].

Розвиток інфраструктури суттєво впливає на освітній процес в Україні. Сучасна та функціональна інфраструктура сприяє створенню сприятливих умов для навчання, поліпшенню виховного середовища, розширенню доступу до освіти та підвищенню її якості. Удосконалення таких інфраструктурних складових, як будівництво та модернізація освітніх закладів, транспортних систем, інтернет-зв'язку тощо, гарантує рівний доступ до освіти для всіх здобувачів освіти. Зменшення відстаней до закладів освіти і поліпшення доступу до онлайн-освіти сприяють залученню більшої кількості осіб до освітнього процесу [18, с 117].

Підтримка досліджень та інновацій в освіті в Україні має вирішальне значення для розвитку освітньої системи та підвищення її якості. Участь викладачів, студентів, науковців та інших зацікавлених осіб у науково-дослідній діяльності та інноваціях сприяє впровадженню сучасних методик, розвитку інноваційних підходів і покращенню освітніх процесів. Надання фінансування для дослідницьких проєктів, грантів та інноваційних ініціатив сприяє стимулюванню наукової діяльності в сфері освіти. Джерела фінансування можуть включати урядові органи, міжнародні установи, благодійні організації та приватний сектор. Розвиток науково-дослідних інститутів, лабораторій, бібліотек, конференц-залів та інших наукових об'єктів сприяє інтенсифікації наукових досліджень та обміну знаннями серед вчених. Проведення наукових заходів, на яких дослідники та вчені можуть презентувати свої досягнення і обговорювати нові ідеї, стимулює наукову активність. Заохочення педагогів і студентів до публікації наукових статей у журналах та інших наукових виданнях підвищення рівня наукової активності та сприяє поширенню знань [42, с 250].

Фінансування закладів освіти та освітніх ініціатив в Україні є важливим фактором розвитку освітньої системи. Надання належного та стабільного фінансування сприяє забезпеченню високої якості освіти, розвитку інфраструктури, підтримці науково-дослідницької діяльності, заохоченню інновацій та залученню висококваліфікованих педагогів. Основну частину фінансування освітніх закладів забезпечує державний бюджет. Це охоплює

загальноосвітні школи заклади вищої освіти, післядипломну освіту, наукові дослідження та інші освітні напрямки. Окрім державного бюджету, певна частина фінансування надходить з місцевих бюджетів міст, областей та районів, що стосується переважно комунальних шкіл та інших навчальних закладів. Окремі освітні заклади можуть встановлювати плату за додаткові послуги, такі як додаткові уроки, курси, підготовка до вступних іспитів тощо. Освітні установи також можуть отримувати гранти та фінансування для реалізації конкретних проєктів, наукових досліджень, запровадження інноваційних методів та модернізації інфраструктури. Деякі освітні заклади та ініціативи можуть отримувати фінансову підтримку від приватних компаній, благодійних організацій, спонсорів або фізичних осіб [64].

Отже, забезпечення стабільного фінансування є важливою умовою для поліпшення якості освіти в Україні. Фінансова підтримка закладів освіти, наукових ініціатив та інноваційних проєктів допомагає створити оптимальні умови для розвитку освіти, реалізації творчого потенціалу та підвищення стандартів освітніх послуг. Реалізація цих заходів може сприяти подальшому удосконаленню управління якістю освіти в Україні та розвитку сучасної та результативної освітньої системи.

3.2. Шляхи покращення організації публічного управління в системі управління освітою на регіональному рівні

З управлінської точки зору освіта є сферою розподілу повноважень між різними рівнями влади та учасниками освітньої політики. В умовах децентралізації ця концепція набуває особливої важливості. Система управління освітою в Україні, як складова загальної управлінської структури, включає низку підсистем (державних, регіональних), що органічно поєднані в єдину систему.

Управління сучасною освітньою системою характеризується новими взаємовідносинами між загальнодержавними, регіональними та місцевими органами управління освітою, а також між ними та закладами освіти. Процес

децентралізації управлінських функцій набирає сили, що сприяє чіткому розподілу повноважень та відповідальності між різними рівнями управління, з переходом від суто державного до комбінованого державного та громадського управління. Відповідно, регіональний рівень управління освітою стає все більш важливим, і реалізація змін на цьому рівні дає найбільший вплив на всю муніципальну освітню систему, що дозволяє створити умови для того, щоб органи місцевого самоврядування могли стати реальними суб'єктами управління розвитком освіти є органи, які забезпечують кожному громадянину на відповідній території доступ до належної та якісної освіти.

Сучасний механізм управління освітою передбачає надання закладам освіти більшої автономії та посилення їхньої відповідальності за результати роботи. Це досягається через впровадження внутрішнього академічного і зовнішнього контролю, включно з громадським наглядом, за умови дотримання вимог державних освітніх стандартів.

Трансформація освітньої галузі передбачає:

покращення матеріально-технічної бази закладів освіти;

система контролю якості освіти

академічна мобільність [34];

впровадження елементів дуальної форми навчання в закладах професійної (професійно-технічної) та вищої освіти;

розвиток неформальної та інформальної освіти [56];

покращення системи сертифікації педагогічних працівників [12];

розвиток інклюзивної освіти [56].

Міжнародна співпраця та фінансування стали критично важливими для ефективного управління освітньою системою. Країни-донори, міжнародні організації та неурядові організації активно співпрацюють, щоб надати необхідні фінансові ресурси, підтримку та досвід для розвитку освітніх програм по всій Україні [30]. Координацію здебільшого здійснює Міністерство освіти і науки України, проте в окремих проєктах ключову роль відіграють органи місцевого

самоврядування та інші структури. Така взаємодія вимагає специфічних управлінських компетенцій.

Наприклад, у рамках Швейцарсько-українського проєкту DECIDE «Децентралізація для розвитку демократичної освіти», який реалізується Національним агентством з питань державної служби, частина заходів була спрямована на розробку механізмів публічного управління для органів влади та місцевого самоврядування в сфері управління освітою під час воєнного стану [9]. Наразі в Україні спостерігається тенденція до розширення кола суб'єктів управління освітою, а саме на місцевому рівні.

Проєкт DECIDE спрямований на:

зміцнення спроможності територіальних громад у створенні та впровадженні децентралізованих моделей управління освітою, що включають розробку стратегій розвитку освітньої сфери та планів їх реалізації;

підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, зокрема працівників підрозділів, які займаються освітніми питаннями в територіальних громадах;

покращення методів і засобів розвитку громадянського суспільства та розширення участі громадян у процесах управління освітньою системою.

Проєкт реалізується за двома ключовими напрямами:

створення децентралізованої системи управління освітою в територіальних громадах як на субрегіональному, так і на регіональному рівнях. У межах цього компонента передбачено підвищення спроможності органів місцевої влади для ефективного впровадження реформи децентралізації у сфері освіти, зокрема шляхом розробки та реалізації стратегій розвитку освітньої системи. Важливим аспектом є вдосконалення професійних навичок представників органів управління територіальних громад та державних службовців, які безпосередньо залучені до реалізації реформи освіти.

створення демократичних шкіл, які виконуватимуть функції освітніх центрів у своїх громадах. Трансформація шкіл, особливо у сільській місцевості, в сучасні освітні центри сприятиме запровадженню більш прозорих і

демократичних підходів до управління закладами освіти. Це, у свою чергу, підвищить їхню відповідальність перед громадою. Одночасно школи зміцнять свою роль як осередки громадського життя, активізуючи взаємодію з мешканцями та сприяючи розвитку локальних ініціатив.

У межах проєкту наголошується, що зусилля всіх членів громади, незалежно від їх статусу (держслужбовець чи керівник – насамперед член місцевої громади), мають бути спрямовані на впровадження та розвиток демократичного, прозорого й підзвітного управління школами. Це включає посилення ролі освітніх закладів у громадському житті та залучення всіх громадян до прийняття рішень у межах територіальної громади. До цього процесу мають долучатися учні, вчителі, керівники шкіл, представники влади, батьки, представники ЗМІ та інші учасники громади [71].

Також, одним із шляхів покращення публічного управління є регулярне підвищення кваліфікації працівників у сфері публічного управління, воно є ключовим для підвищення їхньої компетентності, особливо в контексті сучасних викликів. Акцент робиться на сучасні методи менеджменту, кризове управління та стратегічне планування, що сприяє ефективності роботи органів державної влади.

В Україні питання підготовки кадрів регулюється такими нормативно-правовими актами: Закон України «Про державну службу», Закон України «Про освіту», постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 № 695 «Про професійне навчання державних службовців» [53].

Також активно діє Національне агентство України з питань державної служби (НАДС), яке розробляє програми підвищення кваліфікації. Головним завданням освітньої діяльності НАДС є забезпечення умов, за яких підготовка публічних службовців буде орієнтована на здобуття та покращення актуальних професійних компетенцій, потрібних для відновлення та розвитку України в післявоєнний період, а також для формування ефективної сервісної та цифрової держави.

Визначає напрями розвитку системи професійного навчання у 2024-2027 роках розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1206-р «Про затвердження плану заходів з розвитку системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад до 2027 року» [50]. Виокремимо основні проблемні питання, які висвітлені в розпорядженні:

цифрову трансформацію послуг і процесів управління у сфері професійного розвитку;

підвищення якості програм професійного зростання державних службовців;

забезпечення принципів інклюзивності системи професійного навчання;

розвиток викладацьких навичок тренерів і стимулювання публічних службовців до участі у тренерській діяльності;

регулярна оцінка ефективності системи професійного навчання за управлінськими показниками та моніторинг її якості;

подальша розробка професійних стандартів як основи для кар'єрного росту службовців;

розробка чіткої системи організації навчання службовців місцевого самоврядування та врахування освітніх потреб;

оновлення стандартів вищої освіти за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» та впровадження дуальної форми навчання;

підготовку та психологічну підтримку управлінців на звільнених територіях;

розвиток навичок у сфері запобігання ризикам і кризовим ситуаціям;

навчання з метою запобігання «емоційному вигоранню» серед публічних службовців;

запровадження програм міжнародної мобільності та закордонних стажувань;

вдосконалення володіння іноземними мовами, зокрема організацію літніх та зимових англомовних шкіл для держслужбовців;

проведення діалогових зустрічей з представниками міжнародних і закордонних організацій, а також експертами з публічної служби та освіти дорослих [50].

Електронні системи управління освітою на регіональному рівні є важливим інструментом для модернізації управлінських процесів у сфері освіти. Їхнє впровадження сприяє ефективнішому плануванню, моніторингу та забезпеченню якості освітніх послуг, особливо в умовах децентралізації та цифровізації суспільства.

На регіональному рівні використовуються різноманітні електронні системи управління освітою, адаптовані до місцевих потреб.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 02.12.2021 № 1255 «Про затвердження Положення про програмно-апаратний комплекс «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» (далі-АІКОМ) [52]. Цей проєкт забезпечить впровадження електронного документообігу в школах. На платформі АІКОМ вже функціонує програмний модуль державного електронного журналу та щоденника. Крім того, планується запровадження нової системи збору освітньої статистики, яка дозволить більш детально розраховувати потреби в освітній субвенції, що спрямовується на оплату праці педагогічних працівників.

АІКОМ також сприяє впровадженню централізованого обліку дітей дошкільного та шкільного віку, а також цифровій трансформації процесів зарахування, відрахування та переведення учнів. Також, приватні освітні установи можуть підключатися до системи, а передача статистичних даних до державної системи АІКОМ буде здійснюватися через інтерфейс цих платформ. Інформаційні системи, які надають послуги ведення електронних класних журналів та щоденників, також зможуть подавати необхідну статистику до державної системи АІКОМ через інтерфейси цих платформ.

У Положенні про програмно-апаратний комплекс надано визначення терміну «сторонні електронні освітні інформаційні системи» - це інформаційно-телекомунікаційні платформи, призначені для автоматизації управлінських

процесів у закладах освіти різних рівнів, зокрема дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної (професійно-технічної) освіти. Вони забезпечують створення, обробку, обмін інформацією та документами в електронному вигляді, зокрема з центральною базою даних автоматизованого управлінського комплексу. Давайте розглянемо, які автоматизовані системи управління освітою діють в Україні та їхні переваги.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 29.09.2015 № 986 «Про впровадження інформаційної системи управління освітою «ІСУО» функціонує Інформаційна система управління освітою.

Підтримку користувачів надає компанія ТОВ «НОВІ ЗНАННЯ». Система охоплює всі освітні заклади та дає можливість працівникам місцевих органів управління освітою автоматично формувати статистичні звіти з 2016 року.

Звіти в системі подаються виключно з накладанням електронного цифрового підпису (ЕЦП), відповідно до вимог нормативно-правових актів. Для потреб органів управління освітою та освітніх установ був розроблений додатковий інструмент «Конструктор форм», який дає змогу створювати будь-які внутрішні звіти (наприклад, щодо кількості комп'ютерної техніки, паспортів навчальних закладів тощо) і автоматично отримувати інформацію від установ у електронному форматі [63].

Портал «ІСУО. Україна» має чітко визначену структуру, організовану за принципом підпорядкованості, встановленим в державі: Міністерство освіти і науки України; обласні департаменти/управління освіти; районні та міські відділи/управління освіти; загальноосвітні заклади освіти. Згідно з цією структурою здійснюється розподіл прав доступу користувачів до функціональних можливостей та обсягів інформації, а також забезпечення захисту даних відповідно до чинних вимог і стандартів [46].

Електронні системи управління освітою на регіональному рівні є важливим інструментом для ефективного управління освітнім процесом, забезпечення прозорості та автоматизації різноманітних функцій у закладах освіти. Вони дозволяють централізовано збирати, обробляти та обмінювати інформацію, що

стосується як учнів, так і навчальних установ, а також полегшують процеси зарахування, переведення та відрахування учнів. Використання таких платформ сприяє оптимізації статистичної звітності, покращенню контролю за виконанням нормативних вимог, а також забезпеченню захисту даних через застосування електронного цифрового підпису.

На регіональному рівні електронні системи дозволяють локальним органам управління освітою ефективно координувати діяльність освітніх закладів, оперативно реагувати на зміни в освітній політиці та надавати підтримку учасникам навчального процесу. Вони також сприяють інтеграції приватних навчальних установ в єдину інформаційну екосистему, забезпечуючи їх доступ до центральної бази даних.

У кінцевому підсумку, електронні системи управління освітою сприяють не лише підвищенню ефективності управління, але й розвитку інновацій в освітній сфері, що є важливим кроком до досягнення сучасних стандартів освітнього процесу на всіх рівнях.

Отже, шляхи удосконалення організації публічної служби в системі управління освітою на регіональному рівні включають децентралізацію управлінських функцій, покращення кваліфікації працівників через навчання та тренінги, впровадження цифрових технологій для спрощення адміністративних процесів, активну участь громадськості в управлінні освітою, а також оптимізацію фінансування освітніх ініціатив. Це дозволяє забезпечити більш ефективну, прозору та доступну систему освіти.

ВИСНОВКИ

Аналіз стану наукової розробки проблеми управління закладами освіти свідчить про значний інтерес дослідників до цієї тематики. У науковій літературі висвітлено широкий спектр питань, пов'язаних із забезпеченням ефективності управління, зокрема, в умовах реформування освітньої системи, впровадження інновацій, децентралізації та глобалізації.

Дослідження акцентують увагу на важливості автономії закладів освіти, підвищення відповідальності керівників за результати діяльності та впровадження сучасних механізмів моніторингу й оцінювання якості освіти. Особливу увагу приділяється необхідності вдосконалення нормативно-правового забезпечення управління освітою, розвитку кадрового потенціалу та модернізації інфраструктури.

Водночас, існує потреба у подальшому поглибленні досліджень щодо інтеграції сучасних технологій управління, адаптації управлінських підходів до регіональних особливостей та впливу зовнішніх викликів, таких як воєнний стан, на ефективність управлінських процесів. Це створює можливості для розробки нових теоретичних і практичних моделей управління, спрямованих на підвищення якості освітніх послуг та забезпечення сталого розвитку освітньої системи.

У процесі уточнення основних понять дослідження визначено, що поняття «освіта» розглядається як систематичний процес передачі знань, формування вмінь та компетенцій, необхідних для всебічного розвитку особистості та її інтеграції у суспільство.

Поняття системи освіти трактується як сукупність взаємопов’язаних закладів, органів управління, правових норм та соціальних процесів, що забезпечують організацію, функціонування та розвиток освітньої діяльності в суспільстві.

Термін «регіон» відображає географічно, економічно та соціокультурно окреслену територію, яка має специфічні характеристики, що вирізняють її серед інших територій.

Регіональна система освіти - визначається як інтегрована частина загальнонаціональної системи освіти, що охоплює освітні заклади, управлінські структури та ресурси, локалізовані в межах конкретного регіону та спрямовані на задоволення освітніх потреб місцевого населення.

«Публічне управління в освітній сфері» інтерпретується як сукупність дій органів державної влади та місцевого самоврядування, спрямованих на регулювання, організацію, моніторинг і контроль діяльності освітніх закладів та системи освіти в цілому, з метою забезпечення доступності, якості та ефективності освітніх послуг.

Чітке розмежування та узгодження цих понять створює основу для ефективного теоретичного та практичного аналізу процесів управління освітою, що є важливим для вирішення сучасних викликів і розробки рекомендацій щодо вдосконалення освітньої системи.

Аналіз нормативно-правових аспектів організації управлінської діяльності в галузі освіти свідчить про те, що законодавча база відіграє ключову роль у забезпеченні ефективності функціонування освітньої системи. Основними правовими актами, що регулюють управління освітою, є Конституція України, Закон України «Про освіту», спеціалізовані закони, які стосуються окремих рівнів і сфер освіти, а також підзаконні акти, що конкретизують механізми реалізації освітньої політики.

Нормативно-правові документи визначають принципи, завдання, структуру та механізми управління освітою, закріплюють права та обов’язки учасників освітнього процесу, регламентують порядок фінансування, моніторингу, контролю якості освіти. Важливе значення мають також міжнародні стандарти та рекомендації, які впливають на адаптацію національного законодавства до європейських норм.

Особливої актуальності набуває питання розподілу повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування в умовах децентралізації. Це сприяє більшій автономії освітніх закладів, але водночас вимагає створення ефективного механізму координації та контролю.

Таким чином, нормативно-правова база є фундаментом організації управлінської діяльності в галузі освіти, забезпечуючи правову визначеність, стабільність і спрямованість розвитку освітньої сфери. Її вдосконалення є необхідним для адаптації до сучасних викликів, таких як цифровізація, інновації та інклюзивність.

Аналіз системи рівнів управління освітою дозволяє зробити висновок, що вона є багаторівневою структурою, яка забезпечує координацію та регулювання освітньої діяльності на різних адміністративних і територіальних рівнях. Кожен рівень має свої функції, компетенції та зони відповідальності, що разом утворює цілісну систему.

На загальнодержавному рівні основну роль відіграють центральні органи влади, які визначають стратегію розвитку освіти, формують нормативно-правову базу, здійснюють фінансове планування та моніторинг виконання державних стандартів.

На регіональному рівні управління спрямоване на реалізацію державної політики в умовах специфіки окремих регіонів. Це передбачає планування та контроль за роботою освітніх закладів, координацію між органами влади та закладами освіти, управління ресурсами.

Місцевий рівень управління зосереджується на практичному впровадженні освітніх ініціатив, забезпеченні доступності освіти, вирішенні питань кадрового забезпечення та фінансування освітніх закладів.

Особливу роль у сучасній системі управління освітою відіграє перехід до децентралізації, що сприяє посиленню автономії освітніх установ, залученню місцевих громад та громадських організацій до управлінського процесу.

Таким чином, система рівнів управління освітою забезпечує баланс між централізованим регулюванням і місцевими потребами, сприяючи гармонійному розвитку освітньої галузі. Вдосконалення цієї системи є необхідним для ефективного реагування на сучасні виклики й забезпечення якості освіти на всіх рівнях.

Цільово-орієнтований метод управління розвитком регіональних освітніх систем є ефективним підходом, що дозволяє вирішувати завдання модернізації освіти з урахуванням регіональної специфіки та стратегічних пріоритетів. Цей метод спрямований на забезпечення системності, узгодженості дій і раціонального використання ресурсів для досягнення визначених цілей.

Використання цільово-орієнтованого управління передбачає чітке формулювання стратегічних і тактичних цілей розвитку освіти, аналіз поточного стану регіональної освітньої системи, визначення ключових завдань і розробку програм, спрямованих на їх реалізацію. Основою такого підходу є інтеграція зусиль усіх учасників освітнього процесу: органів управління, освітніх закладів, місцевих громад та інших зацікавлених сторін.

Цей метод дозволяє забезпечити оптимальне використання фінансових, кадрових та матеріально-технічних ресурсів, створити умови для інноваційної діяльності та підвищення якості освіти. Крім того, він сприяє зміцненню взаємозв’язку між освітою, ринком праці та потребами регіонального розвитку.

Таким чином, впровадження цільово-орієнтованого методу управління розвитком регіональних освітніх систем сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень, забезпеченню доступності та якості освіти, а також формуванню умов для сталого розвитку регіонів.

В умовах воєнного стану організація управління закладами освіти на рівні регіональних органів влади потребує адаптивного, оперативного та гнучкого підходу. Особливістю такої організації є зосередження зусиль на забезпеченні безперервності освітнього процесу, захисті учасників освітнього середовища та ефективному використанні обмежених ресурсів.

Ключовими аспектами управління в таких умовах є оперативне реагування на виклики, пов’язані з безпекою, розвитком дистанційного навчання, адаптацією навчальних програм та інфраструктури до нових реалій. Регіональні органи влади повинні забезпечувати координацію між державними структурами, закладами освіти та місцевими громадами для швидкого прийняття рішень і їх ефективної реалізації.

Важливим завданням є підтримка психологічного стану педагогів, учнів і їхніх родин, а також забезпечення рівного доступу до освіти для дітей із вразливих груп населення, включаючи внутрішньо переміщених осіб. Органи влади також зобов'язані сприяти модернізації освітньої інфраструктури, включаючи створення безпечних умов у навчальних закладах, зокрема обладнання укриттів.

Управління в умовах воєнного стану акцентує увагу на необхідності співпраці з міжнародними партнерами для залучення ресурсів, підтримки інноваційних освітніх проєктів і подолання наслідків війни для освітньої сфери.

Таким чином, управління закладами освіти на регіональному рівні в умовах воєнного стану базується на принципах адаптивності, солідарності та безперервності, спрямованих на забезпечення стабільного функціонування освіти навіть у складних і нестабільних умовах.

Розвиток і вдосконалення стратегії регіональних освітніх систем є ключовим напрямом забезпечення якісної освіти та сталого розвитку суспільства. В умовах сучасних викликів, таких як воєнний стан, глобалізація та цифровізація, ефективна стратегія має враховувати специфіку кожного регіону, забезпечувати гнучкість у прийнятті рішень і сприяти інтеграції місцевих освітніх систем у загальнонаціональний і міжнародний контексти.

Розробка та реалізація регіональних освітніх стратегій передбачає врахування економічних, соціальних, демографічних та культурних особливостей регіону. Важливою складовою є інтеграція принципів державно-громадського управління, що сприяє активній участі громадськості, освітян та місцевих органів влади у формуванні стратегічних пріоритетів.

Стратегія розвитку регіональної освітньої системи має бути спрямована на підвищення якості освіти, доступності освітніх послуг, впровадження інновацій, розвиток матеріально-технічної бази закладів освіти та професійний розвиток педагогічних працівників. Особливу увагу слід приділяти створенню умов для рівного доступу до освіти для всіх категорій населення, включаючи дітей з особливими освітніми потребами та внутрішньо переміщених осіб.

Отже, розвиток і вдосконалення стратегії регіональних освітніх систем є важливим інструментом формування сучасної, ефективної та адаптивної системи освіти. Її реалізація сприятиме не лише підвищенню освітніх стандартів, а й сталому соціально-економічному розвитку регіонів.

Покращення організації публічного управління в системі управління освітою на регіональному рівні є необхідною умовою підвищення якості та ефективності освітніх процесів. Регіональний рівень управління має ключове значення, оскільки саме тут реалізуються державні освітні політики з урахуванням місцевих потреб і особливостей.

Основними шляхами покращення є:

чітке розмежування повноважень між державними, регіональними та місцевими органами влади, що дозволить підвищити ефективність прийняття рішень і відповідальність на кожному рівні;

активізація участі громадськості, батьків, освітян і місцевих органів самоврядування в управлінні освітніми процесами;

використання електронних систем управління освітою для підвищення прозорості, підзвітності та оперативності рішень;

регулярне навчання працівників у сфері публічного управління з акцентом на сучасні методи менеджменту, кризове управління та стратегічне планування;

запровадження системи постійного аналізу діяльності регіональних освітніх систем із метою виявлення недоліків та розробки шляхів їх усунення;

Отже, системне вдосконалення організації публічного управління освітою на регіональному рівні сприятиме підвищенню якості освіти, забезпеченню її доступності, зміцненню матеріально-технічної бази закладів освіти та інтеграції регіональних освітніх систем у національний і глобальний освітній простір.

Узагальнюючи все вищесказане, ми можемо стверджувати, що механізм публічного управління закладами освіти на регіональному рівні є ключовим інструментом забезпечення стабільного функціонування освітньої сфери в умовах воєнного стану. Особливості цього механізму визначаються викликами сучасної кризової ситуації, необхідністю оперативного реагування на

надзвичайні обставини та забезпеченням доступності якісної освіти для всіх категорій населення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Беляєва О.П. Нормативно-правове забезпечення державно-громадського управління фаховою передвищою освітою. *Правота державне управління.* 2020. № 4. С. 178-184.

2. Білик Н.І. Педагогічне проектування регіональної освітньої системи підвищення кваліфікації вчителів. *Педагогічний альманах.* 2013. Вип. 20. С. 188 – 195.

3. Білик Н. І. Теоретичні і методичні засади управління адаптивно-педагогічим проектуванням регіональних освітніх систем підвищення кваліфікації педагогічних працівників : дис. … д-ра пед. наук : 13.00.06. Полтава, 2016. 558 с.

4. Бочаров Б.П., Воєводіна М.Ю. Інформаційні технології в освіті: монографія. Харків, 2015. 197 с.

5. Вірченко П. А. Просторова організація системи освіти регіону (на прикладі Харківської області) : автореф. дис. … канд. географ. наук : спец. 11.00.02. Харків, 2010. 20 с.

6. Гамаюнов В. Г. Інноваційний потенціал регіональної освітньої системи: управлінський аспект. Проблеми державного управління розвитком промислового потенціалу регіону: зб. наук. пр. ДДУУ. Т. XI. Серія «Державне управління». 2010. Вип. 151. С. 14-23.

7. Глоба Г. О., Приживара С. В. Освіта як об'єкт державного управління. *Теорія та практика державного управління.* 2010. Вип 3 (30). С. 1–6.

8. Державне будівництво і місцеве самоврядування в України: підручник / І.І.Борова, С.В.Болдирєв, В.О.Величко та ін. ; за ред. С.Г.Серьогіної. 2-ге вид. переробл. та доповн. Харків, 2011. 360 с.

9. Діяльність у сфері управління освітою в умовах воєнного стану. Швейцарсько-український проєкт DECIDE «Децентралізація для розвитку демократичної освіти». URL: https://nads.gov.ua/events/vebinar-na-temu-diialnist-

u-sferi-upravlinnia-osvitoiu-v-umovakh-voiennoho-stanu (дата звернення 14.10.2024) .

10. Долженков О. О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. Київ, 2019.190 с.

11. Дронь Ю.П. Категорія «регіон»: сутність і напрями досліджень. Вісник Сумського державного університету. 2011. №1. С. 52-58.

12. Економічні аспекти проблем розвитку вищої освіти в Україні : монографія / за заг. ред. І. Грищенка. Хмельницький, 2010. 478 с.

13. Енциклопедія освіти / відп. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

14. Зелінська Г. О. Розвиток становлення системи регіонального освітнього менеджменту. *Економіка і регіон*. 2012. № 5 (38). С. 35 – 39.

15. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук.-метод. посіб. Київ, 2000. 312 с.

16. Керецман В.Ю. Регіональний розвиток як предмет державного регулювання. *Вісник національної академії державного управління при Президентові України.* 2003. № 4. С. 397-401.

17. Клокар Н.І. Регіональна модель управління системою підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Народна освіта : електр. наук. фах. видання. 2015. № 1 (25). URL : https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=3278 (дата звернення 08.11.2024).

18. Ковальська Л.Л. Соціальна інфраструктура регіону: механізми формування та розвитку: монографія / за ред. О. М. Салівончик, Л. Л. Ковальська. Луцьк, 2012. 227 с.

19. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.

20. Корольчук О. Л. Публічне управління : термінологічний словник / за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє; уклад. : В. С. Куйбіда, М. М., О. М. Петроє та ін. Київ, 2018. 224 с.

21. Кравчинська Т.С. Управління мотивацією професійної діяльності педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.06. Київ, 2015. 261 с.

22. Крисюк С. В. Державне управління освітою: навч. посіб. Київ, 2009. 220 с.

23. Лалакулич М. Ю. Потенціал вищої освіти в активізації розвитку регіональних освітніх систем : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.05. Ужгород, 2009. 20 с.

24. Лукіна Т.О. Державне управління якістю загальної середньої освіти в Україні : монографія. Київ, 2004. 292 с.

25. Лукіна Т. О. Становлення системи моніторингу освітньої галузі в Україні: проблеми та перспективи. 2012. № 3-4. С. 13- 23.

26. Лунячек Е. В. Державне управління освітою: підручник для вищих навч. закладів. Харків, 2010. 288 с.

27. Маниліч М.І. Трансформація регіонального економічного механізму: монографія. Чернівці, 2004. 164 с.

28. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Харків, 2017. 126 с.

29. Матеріали до засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій / М-во освіти і науки України. 2022. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2022/05/13/Inform.MON.shchodo.pyt.vynesen.na.zasid.Kom.VRU.z.pytan.osvity.pdf (дата звернення 08.10.2024).

30. Міністерство освіти і науки України. Офіційний вебресурс. URL: https://mon.gov.ua/ua (дата звернення 15.11.2024)

31. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи / за заг. ред. О. І. Локшиної . Київ, 2004. 128 с.

32. Освіторія. URL.: https://osvitoria.media/experience/pisa-use-shho-treba-znaty-pro-globalne-doslidzhennya-osvity/ (дата звернення 03.10.2024).

33. Остапенко О. І., Ковалів М. В., Єсімов С. С., Гулак Л. С., Лук'янова Г. Ю., Ніканорова О. В., Цьвок М. С. Адміністративне право України: навч. посіб 2-ге вид., доп. Львів, 2021. 616 с.

34. Рябченко В. Проблема якості вітчизняної вищої освіти в контексті освітянських реформ: ретроспектива і сучасність з позицій світоглядно-компетентісного підходу. *Вища освіта України*. 2015. № 1. С. 12–27.

35. Савицька Н.Л. Інституціональні проблеми взаємодії стейкхолдерів у вищій освіті. Соціально-економічні трансформації в епоху глобалізації : зб. наук. ст. учасників Шостої Всеукр. наук.-практ. конф. Полтава, 2015. С. 48– 52.

36. Сігаєва Л.Є. Зарубіжний досвід організації публічної служби в системі управління вищою освітою : основні тенденції. *Вісник Черкаського університету*. 2019. Вип. 10. С. 108 – 113.

37. Сігаєва Л. Є. Навчання дорослих у системі неперервної освіти США і Франції. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика.* 2011. Вип. 1. С. 183–191.

38. Сігаєва Л.Є. Освіта в Україні: її складові і тенденції розвитку. *Післядипломна освіта в Україні.* 2018. №1. С. 45–46.

39. Стасюк Г. Є. Регіональні пріоритети розвитку освітньої політики. *Людинознавчі студії.* Серія : Філософія. 2015. Вип. 32. С. 212 – 224. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lstudf_2015_32_19 (дата звернення 16.11.2024).

40. Освітні округи як чинники модернізації регіональної системи освіти. Черкаси, 2012. 64 с.

41. Прийма С. Концептуальні засади регіональної освітньої політики. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету.* Серія: Педагогіка. 2015. № 1 (14). С. 56 – 61.

42. Питання управління державними закладами професійної (професійно-технічної) освіти, підпорядкованими Міністерству освіти і науки : Розпорядження Кабінету Міністрів України 25.10.2017 р. № 831-2017-р. Дата оновлення: 23.10.2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2017-%D1%80#Text (дата звернення: 10.10.2024).

43. Поляновський Г. А. Стратегічні орієнтири вдосконалення фінансування державних закладів вищої освіти України. Бізнес Інформ. 2019. №5. С. 185–191.

44. Поступна О. В. Характеристика наукових праць з питань дослідження теоретико-методологічних основ публічного управління регіональною системою освіти. Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. Харків, 2016. Вип. 2 (50). С. 97 – 105.

45. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. Дата оновлення: 17.11.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text (дата звернення: 20.11.2024).

46. Про впровадження інформаційної системи управління освітою «ІСУО» : Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.09.2015 № 986. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0986729-15#Text (дата звернення 15.10.2024).

47. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. Дата оновлення: 30.06.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text (дата звернення: 06.09.2024).

48. Про дошкільну освіту : Закон України від 11.07.2001 № 2628-III. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text (дата звернення: 21.11.2024)

49. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 08.11.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text (дата звернення: 15.11.2024).

50. Про затвердження плану заходів з розвитку системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад до 2027 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1206-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1206-2023-%D1%80#Text (дата звернення: 22.11.2024).

51. Про затвердження Положення про Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації : Розпорядження голови обласної державної адміністрації, начальника обласної військової адміністрації від

18.03.2024 № 132. URL: https://www.zoda.gov.ua/article/85/rozporyadzhennya-golovi-oblderzhadministratsiji.html?date=2024-03-18 (дата звернення: 10.09.2024)

52. Про затвердження Положення про програмно-апаратний комплекс «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту: Постанова Кабінету Міністрів Україн від 02.12.2021 № 1255. Дата оновлення: 29.10.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-2021-%D0%BF#Text (дата звернення: 26.10.2024)

53. Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 № 106. Дата оновлення: 03.12.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-%D0%BF#Text (дата звернення: 19.11.2024).

54. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Дата оновлення: 15.11.2024 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 20.11.2024).

55. Про місцеві державні адміністрації : Закон України Від 09.04.1999 р. № 586-XIV. Дата оновлення: 15.11.2024 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text (дата звернення: 20.11.2024).

56. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Дата оновлення: 15.11.2024 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звернення: 25.11.2024)

57. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX. Дата оновлення: 17.11.2024 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text (дата звернення 20.11.2024).

58. Про позашкільну освіту : Закон України від 22.06.2000 р. № 1841-III. Дата оновлення: 15.11.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text (дата звернення: 20.11.2024).

59. Про Програму розвитку освіти і науки Запорізької області на 2023-2025 роки : Розпорядження голови Запорізької обласної державної амдіінстрації від 22.02.2023 р. № 101. URL: http://osvita.zoda.gov.ua/programa_rozvitku_2023_2025/ (дата звернення: 22.08.2024).

60. Про професійну (професійно-технічну освіту) : Закон України від 10.02.1998 р. № 103/98-ВР. Дата оновлення: 06.05.2023 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення 20.11.2024).

61. Райнін І. Адміністративно-правове регулювання розвитком регіону : монографія. Харків, 2016. 616 с.

62. Удосконалення фінансування системи освіти України як передумова успішного реформування : монографія / за ред. С. Л. Лондара. Київ, 2021. 274 с.

63. Україна. Інформаційна система управління освітою. URL:https://isuo.org/ (дата звернення: 16.11.2024).

64. Українська Галицька Партія. URL: https://uhp.org.ua/yak-upravlyayut-shkolamy-ta-osvitnim-protsesom-u-kanadi/ (дата звернення 17.11.2024).

65. Чирва Г.М. Нормативно-правове регулювання діяльності закладів вищої освіти в України. *Держава та регіони.* Серія: Державнеуправління. 2019. №2 (86). С.133-136.

66. Шевченко М. М. Сутність державного управління освітою. Управління в освіті : зб. матеріалів V міжнар. наук.-практ. конф., 14–16 квіт. 2011 р. Львів, 2011. С. 347–348.

67. Шевчук А. В. Інноваційний розвиток регіональних освітніх систем : дис. … д-ра екон. наук : 08.00.05. Черкаси, 2014. 492 с.

68. Шевчук А. В. Регіональні освітні системи: теорія, методологія, практика інноваційного розвитку : монографія. Львів , 2013. 463 с.

69. Юрчук Л. Стратегія розвитку регіональної системи освіти. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України.* 2011. № 3. С. 257 – 264.

70. Юрчук Л. Теоретико-методологічні засади управління органами регіональної системи освіти. *Актуальні проблеми державного управління.* 2011. Вип. 4. С. 33-36.

71. Якименко О. Як стати успішним в громадській акредитації. URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2022/02/Gromadska_akreditaciya_YAkimenko_SQE_01.06.2023.pdf (дата звернення: 16.10.2024).

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Каптьол Оксана Олександрівна, магістрант 2 курсу магістратури, форма навчання заочна, факультет соціології та управління, спеціальність «публічне управління та адміністрування» освітньо-професійна програма «публічне управління та адміністрування», адреса електронної пошти oksana.kaptol@gmail.com,

– підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Механізм публічного управління закладами освіти на регіональному рівні в умовах воєнного стану» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____ Підпис_____ ПІБ (студент) Каптьол О. О.

Дата_____ Підпис_____ ПІБ (науковий керівник) Краснокутський О .В.